

Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) İşleyiş Rehberi

Esenler Rehberlik ve Araştırma Merkezi

2024

İçindekiler

GİRİŞ.....	3
ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ BÖLÜMÜ	4
Randevu Alma.....	4
Sağlık Kurulu Raporları.....	6
Eğitsel Değerlendirme ve Tanılama	7
1) Destek Eğitim Raporu.....	8
2) Yönlendirme Raporu	8
Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) ile Özel Yetenekli Bireyler	9
REHBERLİK ve PSİKOLOJİK DANIŞMA (RPD) HİZMETLERİ BÖLÜMÜ	10

GİRİŞ

Türkiye'nin pek çok ilçesinde bulunan Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM), yıl boyu hafta içi her gün 8.30 – 17.00 saatleri arasında hizmet vermektedirler. Resmî tatillerde ve hafta sonu ise kapalıdır.

Her yaştan bireyler, RAM'lara hizmet almak için başvurabilir.

RAM'lar, il veya ilçelerdeki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile özel eğitim hizmetlerinin planlanması, sunulması, koordineli bir şekilde yürütülmesi, sunulan hizmetlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla faaliyet yürüten kurumlardır.

RAM'lar kendi sorumluluk bölgesindeki hizmetlerini 2 bölüm hâlinde sürdürür:

1. Özel Eğitim Hizmetleri Bölümü
2. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü

ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ BÖLÜMÜ

RAM özel eğitim hizmetleri bölümünde her yaştan bireyin eğitsel değerlendirmesi ve bunun sonucunda eğitsel tanılması yapılır.

Randevu Alma

Özel eğitim hizmetlerinden faydalanmak isteyen bireylerin başvuru yapabilmesi için devlet hastanelerinden alınmış güncel bir sağlık kurulu raporuna (**e-rapor**) ve okul çağında ise okulundan gönderilmiş olan “**Eğitsel Değerlendirme İstek Formu**”na gerek duyulmaktadır.

RAM özel eğitim hizmetlerine başvuru için gerekli belgeler:

- Eğitsel Değerlendirme Formu (*birey okul çağında ise*)
- Devlet hastanesinden alınmış güncel bir sağlık kurulu raporu
- Bireyin ve velinin/vasinin kimlik fotokopisi (*vasi varsa ek olarak vasilik belgesi*)

Birey ilk defa RAM’a başvuruyorsa belgeleriyle birlikte RAM’a gelip dosya açtırmalı ve eğitsel değerlendirme için randevu almalıdır. Eğer bireyin RAM’da güncel bir dosyası mevcutsa www.ramdevu.meb.gov.tr (RAMDEVU) internet sitesi üzerinden kendisi randevu alabilir.

18 yaşından küçüklerin; hem randevu almak için hem de eğitsel değerlendirme için yanında mutlaka velisi veya vasisi bulunmalıdır.

18 yaşından büyükler; tek başına RAM’a başvuru yapıp eğitsel değerlendirme randevu ve işlemlerini yapabilir (zihinsel yetersizlik veya otizm tanısı olanlar hariç).

NOT: Birey okula kayıtlı ise okulun adresinin bulunduğu yerin sorumluluğundaki RAM’a gidilir.

RAM'a başvuru süreci

RPD Hizmetlerine başvuru

18 yaşından büyükler için

Gerekli Belgeler:

- Bireyin kimlik fotokopisi
- İkametgâh belgesi (*e-devlet*)

18 yaşından küçükler için

Gerekli Belgeler:

- Öğrencinin kimlik fotokopisi
- Velinin/vasinin kimlik fotokopisi
- Okul tarafından gönderilen "Psikolojik Destek Yönlendirme Formu"

Özel Eğitim Hizmetlerine başvuru

18 yaşından büyükler için

Destek Eğitim Raporu

Gerekli Belgeler:

- Devlet hastanesinden alınmış "Erişkinler için Sağlık Kurulu Raporu (*e-rapor formatında*)"
- Bireyin kimlik fotokopisi (*bireyde zihin veya otizm tanısı varsa ek olarak velinin/vasinin kimlik fotokopisi*)

18 yaşından küçükler için

Destek Eğitim Raporu

Gerekli Belgeler:

- Devlet hastanesinden alınmış ÇÖZGER raporu
- Okuldan "Eğitsel Değerlendirme İstek Formu"
- Çocuğun ve velinin/vasinin kimlik fotokopisi (*vasi varsa ek olarak vasilik belgesi*)

Yönlendirme Raporu

Gerekli Belgeler:

- Devlet hastanesi raporu (*ÇÖZGER/Üç Hekim/Tek Hekim*)
- Okuldan "Eğitsel Değerlendirme İstek Formu"
- Çocuğun ve velinin/vasinin kimlik fotokopisi (*vasi varsa ek olarak vasilik belgesi*)

Sağlık Kurulu Raporları

RAM'da geçerli olabilmesi için tüm sağlık kurulu raporları **devlet hastanelerinden** alınmalıdır. Ancak "Tek Hekim Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporu" hem devlet hastanelerinden hem de aile hekimlerinden alınabilir.

Tüm sağlık kurulu raporları **e-rapor** formatında ve elektronik imzalı olmalıdır. Raporlarda ICD kodu ve bireyin tanısı belli olmalıdır. Islak imzalı ve kaşeli olanlar işleme alınmaz.

Sağlık kurulu raporlarının türleri ve RAM'da hangi amaçlarda kullanılabileceği şöyledir:

1. **ÇÖZGER (Çocuklar için Özel Gereksinim Raporu):** 18 yaşından küçükler için alınır. Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden ücretsiz destek eğitim alınabilmesi için gerekmektedir.
2. **Erişkinler için Sağlık Kurulu Raporu:** 18 yaşından büyükler için alınır. Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden ücretsiz destek eğitim alınabilmesi için gerekmektedir.
3. **Tek Hekim Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporu:** Okulöncesi uzatma kararı ve eğitsel tanı kaldırma/ekletme için gerekir. Bu rapor aile hekimliğinden de alınabilir.
4. **Üç Hekim Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporu:** Evde destek eğitim, hastanede destek eğitim veya evde eğitim kararları için gerekir.

NOT: Eğer devlet hastanelerinden alınmış bir sağlık kurulu raporu (e-rapor) yoksa, öğrenci okulundan gönderilmiş "Eğitsel Değerlendirme İstek Formu" ile değerlendirmeye alınabilir. RAM'da test eğitimi almış uzman ilgili testi yapar. Test sonucunda gerekli görülürse eğitsel tanı konulabilir. Ancak böyle bir durumda birey yalnızca "Yönlendirme Raporu (resmî tedbir, okul tedbiri)" alabilir. Özel eğitim ve rehabilitasyon için düzenlenen destek eğitim raporunu alamaz.

Bireyler, randevu günü ve saati geldiğinde eğitsel değerlendirmeye alınır. RAM'daki uzmanlar, gerekli araçlar ile bireyi değerlendirir ve gerekli işlemleri yapar.

Eğitsel Değerlendirme ve Tanılama

Eğitsel değerlendirme ve tanılama, bir çocuğun gelişimsel özelliklerinin ve akademik yeterliliklerinin incelenerek eğitim ihtiyaçlarının belirlendiği bir süreçtir. Bu süreçte çocuğun hangi eğitim ortamında en iyi şekilde öğrenim göreceğine dair öneriler de sunulur. RAM'daki Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu, çeşitli testler ve bireyin özelliklerine uygun değerlendirme araçları kullanarak bu süreci yürütür.

Eğitsel değerlendirme sonucunda bireye şu eğitsel tanımlar konulabilir:

- Bedensel Yetersizlik
- Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu
- Dil ve Konuşma Güçlüğü
- Duygusal ve Davranışsal Bozukluk
- Görme Yetersizliği (Az Gören/Total)
- İşitme Yetersizliği (Az İşiten/Total)
- Normal
- Otizm Spektrum Bozukluğu (Ağır/Orta/Hafif)
- Özel Öğrenme Güçlüğü
- Özel Yetenekli Birey (Görsel Sanatlar/Müzik/Zihinsel)
- Serebral Palsi
- Süregelen Hastalık
- Zihinsel Yetersizlik (Çok Ağır/Ağır/Orta/Hafif)

NOT: Eğitsel tanımlarda RAM'daki uzmanlar aldıkları test eğitimi doğrultusunda tanı koyabilme yetkisine sahiptirler. Esenler RAM'da hâli hazırda bazı zihinsel testler ve öğrenme güçlüğü testi yapılabilmektedir. Diğer eğitsel tanımlarda devlet hastanelerinden getirilmiş sağlık kurulu raporu temel alınır.

RAM'da eğitsel değerlendirmesi yapılan bireyler için eğitim planı hazırlanır ve ihtiyaca yönelik 2 tür rapor düzenlenir:

- 1) Destek Eğitim Raporu
- 2) Yönlendirme Raporu (resmî tedbir, okul tedbiri)

1) Destek Eğitim Raporu

Destek eğitim raporu, kişilerin özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden ücretsiz olarak **aylık 8 saat bireysel eğitim** ve gerekli görülürse **ek olarak aylık 4 saat grup eğitimi** alabilmeleri için RAM tarafından düzenlenir. Devlet hastanelerinden uygun bir sağlık kurulu raporu alındığı takdirde, eğitsel değerlendirme sonucu bireyin ihtiyacı olduğu düşünülürse destek eğitim raporu düzenlenir ve eğitim planı hazırlanır.

Destek eğitim raporu alınabilmesi için getirilen sağlık kurulu raporu mutlaka **devlet hastanelerinden** alınmalıdır. Ayrıca **e-rapor** formatında ve elektronik imzalı olmalıdır. Raporla ICD kodu ve bireyin tanısı belli olmalıdır.

Destek eğitim raporunun RAM tarafından düzenlenebilmesi için devlet hastanelerinden alınmış 2 tür sağlık kurulu raporu (e-rapor) kabul edilir:

- 18 yaşından küçükse “**ÇÖZGER (Çocuklar için Özel Gereksinim Raporu)**”
- 18 yaşından büyükse “**Erişkinler için Sağlık Kurulu Raporu**”

NOT: Yabancı uyruklu kişiler yalnızca “yönlendirme raporu” alabilir. Özel eğitim ve rehabilitasyon için düzenlenen “destek eğitim raporu” alamazlar.

2) Yönlendirme Raporu

RAM’da eğitsel değerlendirme yapılan birey eğer okul çağında ise kendisinin en iyi şekilde yararlanabileceği eğitim yöntemiyle ilgili “Yönlendirme Raporu (okul tedbiri, resmî tedbir)” düzenlenir. Bu raporu almış özel gereksinimli öğrenciler kendi eğitimleriyle ilgili özel alınmış bazı tedbirlere sahip olabilirler.

Birey için alınabilecek yönlendirme kararları şunlar olabilir:

- ❖ Açıköğretim
- ❖ Tam Zamanlı Kaynaştırma
- ❖ Evde Bakım
- ❖ Evde Eğitim
- ❖ Hastanede Eğitim
- ❖ Halk Eğitim Merkezi
- ❖ Özel Eğitim Anaokulu/Anasınıfı
- ❖ Özel Eğitim Sınıfı (Hafif/Orta)
- ❖ Özel Eğitim Uygulama Okulu (Orta/Ağır)
- ❖ Özel Eğitim Meslek Okulu
- ❖ Mesleki Eğitim Merkezi

NOT: “Evde Eğitim” yönlendirme kararı için bazı ek belgeler istenir, gerekli belgeler şunlardır:

- ✓ Öğrencinin ve velinin/vasinin kimlik fotokopileri
- ✓ Öğrenci belgesi
- ✓ Evin fotoğrafları
- ✓ Öğrencinin fotoğrafları
- ✓ Üç Hekim Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporu

Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) ile Özel Yetenekli Bireyler

Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM), Türkiye'deki özel yetenekli öğrencilerin yeteneklerini fark etmeleri ve bu doğrultuda gelişmelerini desteklemek amacıyla kurulan kurumlardır. Okul eğitimine ek olarak, öğrencilerin yetenekli oldukları alanlarda derinleşmelerini sağlar. İlkokul öğrencileri, her yıl aralık ve ocak aylarında sınıf öğretmenlerinin e-Okul Bilgi Yönetim Sistemi üzerinden doldurdukları öğrenci gözlem formları ile BİLSEM tanılama sürecine yönlendirilirler. Tanılama süreci, iki aşamada gerçekleştirilir: grup tarama ve bireysel değerlendirme. Grup tarama ve bireysel değerlendirme aşamalarında üstün başarı gösteren öğrenciler, BİLSEM'e kayıt olma hakkı kazanırlar.

BİLSEM'e katılmaya hak kazanmış öğrenciler, kayıtlı oldukları okulda özel durumlarını belgeleyebilmek için RAM'dan “Yönlendirme Raporu” alırlar. Bunun için şu belgeler ile RAM'a başvururlar:

- Öğrencinin ve velinin/vasinin kimlik fotokopisi
- BİLSEM öğrenci belgesi
- Kayıtlı olduğu okulundan öğrenci belgesi

NOT: BİLSEM süreci dışında da öğrencilerin “Özel Yetenekli Birey (Zihinsel)” tanısı alması mümkündür. Bunun için okuldan “Eğitsel Değerlendirme Formu” ile yönlendirilmesi ve RAM'da test uygulanması gerekmektedir. Test sonucunda belli bir sınırın üstünde olan çocuklar bu tanıyı alabilir. Bu öğrenciler için “Özel Yetenek – Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Uygulamaları” yönlendirme kararı çıkar. Öğrencinin okuduğu okulda gerekli tedbirler alınır.

REHBERLİK ve PSİKOLOJİK DANIŞMA (RPD) HİZMETLERİ BÖLÜMÜ

RAM'lar kendi sorumluluk bölgesinde bulunan her bireye ve eğitim kurumuna rehberlik ve psikolojik danışma hizmeti sunar.

Birey 18 yaşını doldurmuşsa ve okul çağında değilse bizzat kendisi RPD hizmetleri için bireysel başvuruda bulunabilir. Eğer 18 yaşından küçükse ve okul çağında ise okuldan **“Psikolojik Destek Yönlendirme Formu”** doldurulmalı ve öyle yönlendirilmelidirler.

RPD hizmetleri bölümünün bazı çalışmaları şöyledir:

- Rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanlarında içerikler üretir.
- Okul RPD programının hazırlanmasında eğitim kurumlarına müşavirlik eder. Hazırlanan programları inceler, değerlendirir ve geri bildirim verir.
- Eğitim kurumlarını ziyaret ederek rehber öğretmen/psikolojik danışmanlara, öğretmenlere ve eğitim kurumu idaresine müşavirlik hizmeti sunar.
- Eğitim kurumlarının talep ve ihtiyaçları doğrultusunda öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişimlerini desteklemek amacıyla öğrencilere, ailelere, öğretmenlere yönelik eğitim etkinlikleri düzenler.
- Sorumluluk bölgesine ait rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ihtiyaç analizi (RİBA) sonuçları ile e-Rehberlik sisteminde yer alan ilgili eğitim öğretim yılına ait verileri inceler ve yerel hedeflerin belirlenmesine yönelik değerlendirme yapar.
- Öğretim yılının başında ve sonunda olmak üzere yılda en az iki defa sorumluluk bölgesindeki rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar ile toplantı yapar.
- Eğitim öğretim yılı başı toplantısında, eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak çalışmaları planlar. İhtiyaç duyulan ekip, komisyon ve çalışma gruplarını oluşturur.
- Eğitim öğretim yılı sonu toplantısında, rehberlik ve psikolojik danışma servislerinin ve bölümün eğitim öğretim yılı içinde yaptığı çalışmalarını değerlendirir.
- İhtiyaç duyulması hâlinde iş birliğini güçlendirmek, alanla ilgili güncel bilgileri ve uygulamalardaki iyi örnekleri paylaşmak amacıyla sorumluluk bölgesine, eğitim bölgesine, okul kademesine veya türlerine göre toplantılar düzenler.
- Hizmet alanı kapsamındaki müşavirlik, iş birliği, izleme ve değerlendirme çalışmalarını koordinatörlük sistemiyle yürütür.
- Her yıl kasım ayı içerisinde eğitim kurumlarından ulaştırılan risk altındaki öğrencilere ait verileri birleştirerek sorumluluk bölgesine ait risk haritasını oluşturur. Yıl içerisinde yapılan çalışmalarda bu verilerden yararlanır.
- Hakkında danışmanlık tedbir kararı verilen çocuğa ve çocuğun bakımından sorumlu kişilere ilgili mevzuat doğrultusunda hizmet sunar.
- Psikososyal destek hizmetlerine yönelik grup rehberlik etkinlikleri ve psikoeğitim programları uygular.

- Rehber öğretmen/psikolojik danışmanı olmayan eğitim kurumlarında il/ilçe psikososyal destek ekibi tarafından yapılan çalışmalara ait verileri e-Rehberlik sistemine işler.
- Bireyin kendini keşfetmesi, bilişsel, duygusal ve davranışsal düzeyde güçlendirilmesi amacıyla ruh sağlığı danışmanlığı hizmeti sunar.
- Aile bireyleri arasındaki iletişim ve ilişkiyi geliştirmek, aile bireylerinin psikolojik iyi oluşlarını desteklemek, ailelere ihtiyaç duydukları konularda bilgi vermek ve gerekli becerileri kazandırarak aile sistemini güçlendirmek amacıyla aile danışmanlığı hizmeti sunar.
- Bireyin ilgi, yetenek, kişilik özellikleri ve mesleki değerleri açısından kendini tanıması, seçeneklerini fark etmesi, kariyer kararı vermesi gibi konularda kariyer gelişim sürecini desteklemek amacıyla kariyer danışmanlığı hizmeti sunar. Tercih dönemlerinde tercih danışmanlığı hizmeti verir.
- Danışma hizmeti talep eden ve özel eğitim ihtiyacı olan bireyin yaşam kalitesini ve bağımsız yaşam becerilerini arttırmak için bireye ve ailesine rehabilitasyon danışmanlığı hizmeti sunar.
- Eğitim kurumlarından “Psikolojik Destek Yönlendirme Formu” (EK-1) doldurularak yönlendirilen öğrenci ve ailelerine psikolojik destek sağlar.
- Rehberlik ve araştırma merkezinin sorumluluk bölgesinden örgün eğitim kurumları dışında merkeze yapılan başvurularda bireye, birey reşit değil ise veli/vasisine randevu verir.
- Bireyi tanıma tekniklerini uygular, değerlendirmeleri raporlaştırarak bireylere geri bildirimde bulunur ve ihtiyaç hâlinde ilgililerle paylaşır. Gerekğinde bireyi tanıma tekniklerini geliştirme çalışmalarına katılır.
- Tarama ve tanılama amacıyla psikolojik ölçme araçlarını kullanır, sonuçlarını değerlendirir ve özel eğitim hizmetleri bölümüne bilgi verir. Gerekli durumlarda ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirir.
- Bölgenin ihtiyaçları doğrultusunda bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerini kullanarak araştırma yapar. Araştırma sonuçlarına göre rehberlik ve araştırma merkezi tarafından çalışmalar planlanır ve yürütülür.
- Araştırma sonuçlarını raporlaştırarak Bakanlığa gönderir, gerektiğinde ilgili kurum ve kuruluşlarla paylaşır. Bu raporları kongre ve sempozyumlarda sunabilir, makale olarak yayımlayabilir.
- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin sorumluluk bölgesindeki ihtiyaçlar doğrultusunda projeler hazırlar.
- Proje çalışmalarında gerektiğinde üniversiteler veya diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar.
- Öğrencilere, ailelere, öğretmenlere yönelik rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin broşür, bülten, dergi, kitapçık gibi yayınlar, psikoeğitim programları, grup rehberlik etkinlikleri ile eğitim içerikleri hazırlayarak ilgili hizmet alanında görevli personelin kullanımına sunar. Gerekğinde eğitim kurumlarıyla paylaşır.
- Genel ve yerel hedeflere ilişkin eğitim içerikleri hazırlayarak ilgili hizmet alanında görevli personelin kullanımına sunar. Gerekğinde eğitim kurumlarıyla paylaşır.

- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin ihtiyaç ve talepler doğrultusunda okul yöneticilerine, öğretmenlere ve rehber öğretmen/psikolojik danışmanlara yönelik düzenlenecek il veya ilçede seminer ve kurs gibi hizmet içi eğitim etkinliklerinin mahallî hizmet içi eğitim planına alınması için gerekli önerilerde bulunur.
- Eğitim kurumlarında görevli rehber öğretmen/psikolojik danışmanların bilgi ve becerilerini arttırmaya yönelik konferans, panel gibi bilimsel etkinlikler düzenler. Gerekğinde üniversiteler veya diğer ilgili kurum ve kuruluşlardan uzman desteği alır.
- Hizmetlerde kullanılacak ölçme araçlarının tespiti, temini, geliştirilmesi ile rehberlik ve psikolojik danışma servislerine dağıtımı için yapılacak çalışmalarını planlar ve yürütür.

NOT: RAM işleyişi genel itibariyle bu şekilde olsa da bazı konular RAM'dan RAM'a değişiklik gösterebilir. Daha detaylı ve kapsamlı bilgi için sorumluluk bölgenizdeki RAM'la iletişime geçebilirsiniz.

Esenler Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Adres: Oruç Reis mahallesi, Karadeniz caddesi, No18/1, Oruç Reis İlkokulu Ek Binası,
Esenler/İSTANBUL

Telefon: 0212 611 08 25

E-mail: esenlerram@hotmail.com